

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 598
van **MAAIKE DE RUDDER**
datum: 22 april 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Generatie Rookvrij - Stand van zaken

Om het land tegen 2025 rookvrij te krijgen, heeft de Nieuw-Zeelandse minister van Volksgezondheid voorgesteld om een blijvend verbod in te voeren om tabak te kopen voor iedereen die na een bepaald jaar is geboren. De bedoeling is om zo tot een volledige rookvrije generatie te komen. Het is misschien heel drastisch maar wel heel effectief in de strijd tegen het roken. Het is nog geen beslist beleid en eerst zal er een uitgebreide consultatieronde zijn onder de bevolking, maar wel interessant om op te volgen. Het rookverbod in horecazaken was ook revolutionair. Dat werd in Nieuw-Zeeland ingevoerd in 2004. België is gevolgd in 2007 voor restaurants en in 2011 voor cafés. Nieuw-Zeeland is dan ook op dit vlak te beschouwen als een gidsland en hun beslissing zou wel eens gevolgen kunnen hebben voor beslissingen in andere landen.

De Vlaamse Regering heeft ook ingezet op preventie met Generatie Rookvrij en wil er zo naar streven dat kinderen geboren vanaf 2019 rookvrij kunnen opgroeien. Voorlopig wordt voornamelijk ingezet op het aanmoedigen van lokale besturen om rookvrije omgevingen in de steden en gemeenten te creëren.

1. Volgt het kabinet de ontwikkelingen in Nieuw-Zeeland? Zijn er zelf plannen om in het kader van Generatie Rookvrij verder te gaan dan wat bepaald is in het regeerakkoord mochten verschillende landen het voorbeeld van Nieuw-Zeeland volgen?
2. Wat zijn de eerste cijfers betreffende de actie Generatie Rookvrij?
3. Er zal ook overleg nodig zijn met de federale collega.

Zijn hierover al gesprekken geweest tussen het kabinet van de minister en dat van federaal minister Vandenbroucke?

ANTWOORD

op vraag nr. 598 van 22 april 2021

van **MAAIKE DE RUDDER**

1. De partnerorganisatie tabak, het Consortium tabak dat bestaat uit het Vlaams Instituut Gezond Leven, de Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding, Stichting Tegen Kanker en Kom Op Tegen Kanker volgen de ontwikkelingen in Nieuw-Zeeland op.

Het voorstel dat in Nieuw-Zeeland op tafel ligt kan interessant zijn, maar het kan ook vragen oproepen over de grens van wat wettelijk mogelijk en wenselijk is, over de mogelijk sterke klemtoon op de individuele verantwoordelijkheid enz. Het Consortium wacht de uitslag van de consultatie over deze maatregel af (de consultatie loopt af einde mei), maar er wordt evenwel alvast een denkoefening gestart of en hoe dit invulling zou kunnen krijgen. In de periode juni-september komt de Alliantie hierop terug.

2. Generatie rookvrij is een initiatief van de Alliantie voor een rookvrije samenleving die op haar beurt bestaat uit negen Belgische organisaties. De leden van het Consortium tabak zijn allen lid van de Alliantie.

Generatie rookvrij zet samen met de leden van het consortium tabak in op het rookvrij maken van omgevingen waar veel kinderen komen (sportterreinen, speelterreinen, kinderboerderijen, jeugdverenigingen) en dit gebeurt binnen een breder kader van inzetten op een kwaliteitsvol rookbeleid. Ook wordt een coherent rookbeleid gestimuleerd door Gezond Leven binnen andere omgevingen, zoals ziekenhuizen, en daarbij wordt de focus op een eerste rookvrije generatie (Generatie Rookvrij) ook meegenomen.

Generatie Rookvrij en gemeentes:

In december 2020 stuurde Generatie Rookvrij een vragenlijst naar alle lokale Vlaamse besturen (300) waarin gepolst werd naar de bekendheid van Generatie Rookvrij, de activiteiten van de gemeentes binnen Generatie Rookvrij, de evaluatie van het proces van het rookvrij maken van terreinen, de tevredenheid van de aangeboden materialen ter ondersteuning en de toekomstplannen binnen Generatie Rookvrij. Generatie rookvrij kreeg eind december 147 ingevulde vragenlijsten binnen, waarvan 126 unieke responses.

- 27 gemeentes van < 10.000 inwoners
- 61 gemeentes/steden van 10.000-20.000 inwoners
- 34 steden van 20.000-50.000 inwoners
- 4 steden van > 50.000 inwoners

Hieronder volgen de belangrijkste bevindingen:

- Bijna 3 op 4 respondenten kent Generatie Rookvrij (74%). Van zij die Generatie Rookvrij niet kennen, willen de meesten hier graag extra informatie over ontvangen.
- 37% van de respondenten geeft aan dat hun stad/gemeente het voorbije jaar actief was op het gebied van Generatie Rookvrij. 51% geeft aan van niet en 13% geeft aan er geen zicht op te hebben.
- Steden en gemeenten die vorig jaar actief waren in het kader van Generatie Rookvrij werden gevraagd of ze **rookvrije terreinen** hebben gelanceerd. 59% antwoordt dat ze midden in het proces voor het lanceren van rookvrije terreinen zitten en 30% geeft aan in 2020 rookvrije terreinen te hebben gelanceerd. Het antwoord

'nee' hoeft hier niet per se negatief te zijn, het kan ook zijn dat een gemeente in 2019 alle speel- en sportterreinen rookvrij maakte en dit jaar geen extra rookvrije terreinen meer heeft gelanceerd.

- Uit interne informatie van de werkgroep Gemeenten van Generatie Rookvrij blijkt dat, in gemeentes die de vragenlijst niet invulden, 32 bijkomende gemeentes het proces voor rookvrije terreinen momenteel doorlopen en 4 bijkomende gemeentes in 2020 rookvrije terreinen hebben gelanceerd. Dit maakt dat er eind 2020 naar schatting 59 steden/gemeentes zijn die bezig waren met het rookvrij maken van terreinen en 18 steden/gemeentes rookvrije terreinen hebben gelanceerd.

- Aan alle respondenten werd gevraagd of hun stad/gemeente van plan is om in 2021 (verder) in te zetten op Generatie Rookvrij. De helft geeft aan dat dit inderdaad het geval is, 43% weet het niet en een kleine minderheid laat weten in 2021 niet in te zetten op Generatie Rookvrij.

- De vragenlijst peilde naar het aantal stedelijke/gemeentelijke **speelterreinen** die in het kader van Generatie Rookvrij rookvrij werden gemaakt. De 19 gemeenten die in 2020 rookvrije terreinen lanceerden, lanceerden ongeveer 205 rookvrije speelterreinen en 70 rookvrije sportterreinen. Dat brengt ons, sinds de opstart van Generatie Rookvrij op 31 mei 2018, naar schatting op een totaal van 449 speelterreinen en 118 sportterreinen.

- **Generatie Rookvrij-label:** het label is een erkenning voor organisaties, steden en gemeenten die rookvrije omgevingen creëren en zich zo mee inzetten om kinderen en jongeren tegen tabaksverslaving te beschermen. Er zijn momenteel 99 labelhouders.

- **Charter:** gezondheidsorganisaties, medische verenigingen, gemeenten, organisaties en bedrijven, ... die het Charter ondertekenden engageerden zich om samen met hun leden werk te maken van een rookvrije generatie.

Er zijn momenteel 116 charterpartners (99 op de site).

3. Dergelijk overleg kan een plaats krijgen op de agenda van de Algemene Cel Drugs waar een integraal tabaksplan kan worden besproken.